

Hovedstadskommunerne er mere aktive og mindre overvægtige

TEMAANALYSE

Kommunerne bør inddrage private aktører i sundhedspolitikken

10-05-2022

Der er store kommunale forskelle mellem hvor stor en andel af borgerne, der er fysisk inaktive samt svært overvægtige.

Generelt ses der en sammenhæng mellem fysisk inaktivitet og svær overvægt - kommuner med en stor andel af fysisk inaktive borgere har typisk også en højere andel af borgere, der lider af svær overvægt.

Overvægt og inaktivitet kan blive dyrt for samfundet – både ift. tabt produktivitet og øgede omkostninger til behandling og pleje af livsstilssygdomme. SMVDanmark opfordrer til, at kommunerne arbejder mere systematisk med at forbedre folkesundheden, og at man inddrager de lokale private fitnesscentre i arbejdet med at få gjort flere borgere fysisk aktive.

Analysens hovedpunkter:

- Særligt kommunerne i hovedstadsområdet har en lavere andel af fysisk inaktive og svært overvægtige.
- Stigningen i svær overvægt er størst blandt landkommunerne og mindst i hovedstadskommunerne. I landkommunerne er den procentvise stigning dobbelt så stor som i hovedstadskommunerne.
- Selv i den mindst inaktive kommune, Frederiksberg, er næsten halvdelen af kommunens borgere dog fysisk inaktive.
- De kommuner, der har en høj andel af ressourcestærke borgere, oplever også at der er færre, der er svært overvægtige. De tre kommuner med færrest svært overvægtige er Gentofte, Lyngby-Taarbæk og Frederiksberg.
- I 57 af landets 98 kommuner, er andelen af inaktive 60 pct. eller derover.
- I 59 af landets 98 kommuner er andelen af svært overvægtige 20 pct. eller derover.
- Det er hovedsageligt sjællandske kommuner, hvor der er færrest fysisk inaktive og svært overvægtige. Aahus Kommune placerer sig dog også i den lave ende, når det gælder andelen af fysisk inaktive og svært overvægtige.

Flere inaktive og svært overvægtige i Danmark

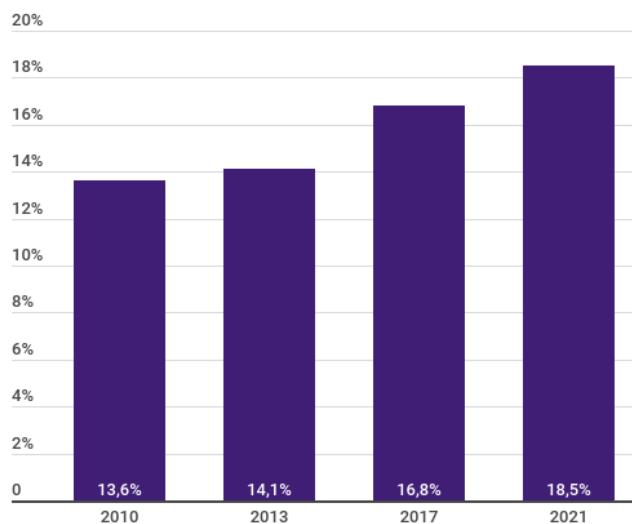
Sundhedsstyrelsen opgør løbende status for folkesundheden i Danmark. Én af de største undersøgelser er "Den Nationale Sundhedsprofil". Den seneste rapport for 2021, der udkom i marts i år, bygger på svar fra 180.000 danskere. SMVdanmark har analyseret undersøgelsens resultater fra et kommunalt perspektiv.

Rapporten viser blandt andet, at der er sket en stor stigning i antallet af danskere med svær overvægt. Svær overvægt har alvorlige helbredsmæssige konsekvenser – blandt andet i form af kortere levetid, højere sygefravær og en større sygdomsbyrde. Andelen med svær overvægt er således steget jævnt fra 13,6 pct. i 2010 til 18,5 pct. i 2021. Stigningen kan ikke alene forklares af ændringer i demografien, idet stigningen er sket i alle aldersgrupper og blandt begge køn. Hvis andelen af svært overvægtige var blevet på samme niveau som i 2010, ville vi have 235.000 færre svært overvægtige personer i dag. Danmark har altså taget et stort skridt i den forkerte retning siden 2010. 18,5 pct. af befolkningen svarer til, at næsten 900.000 danskere i dag er svært overvægtige.

Overvægt er blevet et endnu større problem

Andelen med svær overvægt er stigende

Udviklingen i andelen af befolkningen der er overvægtige

Kilde: Den Nationale Sundhedsprofil for 2021, 2013, 2017, 2021 af sundhedsstyrelsen

Figur 1

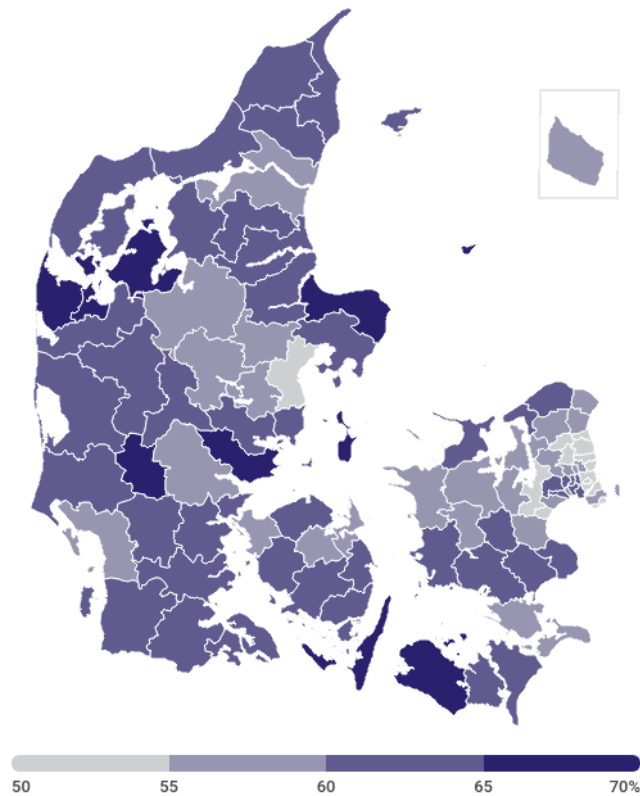
Borgere i hovedstadsområdet er i højere grad fysisk aktive

Også i forhold til danskernes fysiske aktivitet står vi med store udfordringer. WHO anbefaler 150 minutters fysisk aktivitet ved moderat intensitet eller 75 minutter ved høj intensitet om ugen. Den seneste rapport viser, at kun 42 pct. af danskerne lever op til dette.

Opgørelser viser, at der i Danmark årligt er 6.000 ekstra dødsfald blandt fysisk inaktive personer i forhold til fysisk aktive personer, hvilket svarer til 14 pct. af alle dødsfald i Danmark¹. Der er 14.000 tabte leveår blandt mænd og 8.300 tabte leveår blandt kvinder og et tab i befolkningens middellevetid på et år og en måned for både mænd og kvinder.

Store regionale forskelle i aktivitetsniveau

Andel af befolkningen der ikke lever op til WHO's anbefalinger til minimumsaktivitet fordelt på kommuner

Kilde: Den Nationale Sundhedsprofil for 2021

Figur 2

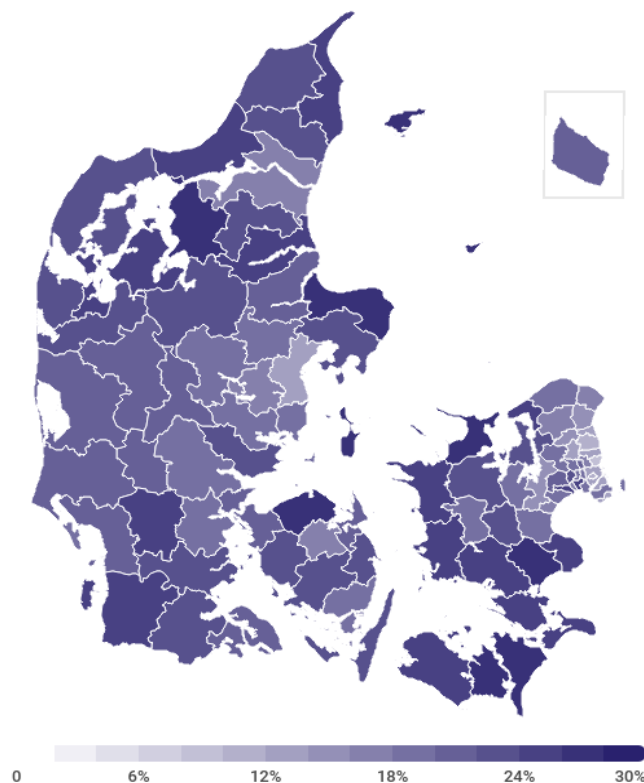
¹ https://www.sdu.dk/da/sif/rapporter/2016/sygdomsbyrden_i_danmark

Det er særligt i hovedstadsområdet, at der er flere fysisk aktive. Dette kan blandt andet forklares af den relativt høje andel af ressourcestærke borgere, der også bor i disse kommuner.

Figur 1 viser et Danmarkskort, der angiver hvor stor en andel af kommunens borgere, der ikke lever op til WHO's anbefalinger. I Frederiksberg Kommune, er der den laveste andel (49 pct.), der ikke opfylder anbefalingen, mens der på Ærø er den højeste andel (67 pct.), der ikke lever op til anbefalingerne. Det er særligt i hovedstadsområdet, at borgerne opfylder WHO's anbefalinger. De kommuner med den højeste andel inaktive er landkommuner som Ærø, Lemvig og Skive. Omvendt er der færrest inaktive i hovedstadsområdet og Aarhus.

Tendensen fortsætter når det gælder andelen med svær overvægt

Andel af befolkningen med svær overvægt fordelt på kommuner

Kilde: Den Nationale Sundhedsprofil 2021

Figur 3

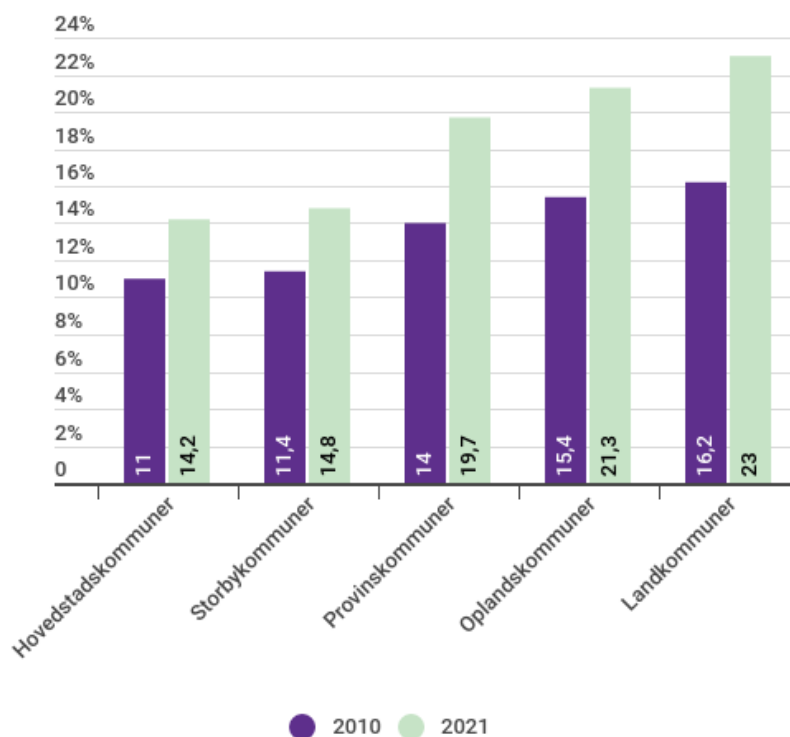
Færrest
overvægtige
i ressource-
stærke
kommuner

Store forskelle mellem land og by

En person med et BMI over 30 opfattes som svært overvægtig. Af figur 2 fremgår det, hvor stor en andel af kommunernes borgere, der er svært overvægtige. Mens Gentofte, Lyngby-Taarbæk og Frederiksberg har færrest borgere, der er svært overvægtige, så har Lolland, Faxe og Vordingborg flest svært overvægtige borgere.

Udvikling i andelen af svært overvægt på tværs af kommunetyper

Andelen af overvægte i 2010 over for andelen i 2021

Kilde: Den Nationale Sundhedsprofil for 2010 og 2021

Det er ikke kun i den absolutte andel af svært overvægtige i 2021, at hovedstadskommunerne klarer sig betydeligt bedre end øvrige kommuner. Også når man kigger på udviklingen fra 2010 til 2021, så klarer hovedstads- og storbykommuner sig bedre end øvrige kommuner – selvom der dog også her er sket en stigning i antallet af svært overvægtige.

Hovedstadskommunerne har oplevet en stigning i antallet af svært overvægtige med 3,2 pct. point, mens landkommunerne har oplevet en stigning på 6,7 pct. point – altså mere end det dobbelte af landkommunerne.

De store forskelle mellem land og by, kalder på, at man indfører fælles nationale kvalitetsstandarder på det kommunale sundhedsområde, der sikrer at alle borgere har adgang til fx genoptræningsforløb på samme og høje niveau. Et højt niveau på sundhedsområdet, kræver også at man inddrager private aktører i fx fitnesscentre som en del af den sundhedspolitiske infrastruktur i kommunerne.

Konklusion og politikforslag

Analysen viser, at danskerne generelt er blevet mere inaktive, og at der er sket en stor stigning i antallet af svært overvægtige. Der er store kommunale forskelle både i forhold til inaktivitet og overvægt. En stor del af ansvaret for folkesundheden i Danmark ligger hos kommunerne. Det gælder eksempelvis ift. forebyggelse og genoptræning.

SMVDanmark foreslår derfor:

- At kommunerne tager et styrket ansvar for folkesundheden. Eksempelvis ved at alle kommuner skal have en forebyggelsesstrategi, hvor man også involverer private leverandører.
- At man åbner "Åben skole" puljerne op, så fx også lokale fitnesscentre kan være med til at give skolebørn en inspirerende skoledag og styrke kvaliteten af undervisningen. I dag kan skolerne kun bruge puljerne til at samarbejde med foreninger.
- At tilskud til fritidsaktiviteter også kan bruges på fitnesscentre, der tilbyder børn og unge en alternativ motionsform, der kan tilpasses den enkeltes niveau og kan give succesoplevelser.
- Alle i genoptræning eller med kronisk sygdom skal have tilbud om motionsforløb på recept, hvor deltageren selv vælger træningsform ud fra vejledning fra den sundhedsprofessionelle med udgangspunkt i, hvilke træningstilbud, der findes lokalt.
- At der etableres fælles nationale kvalitetsstandarder for den kommunale del af sundhedsområdet - herunder konkrete standarder for genoptræning mm.
- At arbejdsgivere skal have mulighed for skattefrit at give deres medarbejdere et fitnessabonnement eller andet træningstilbud – en ordning der allerede findes i Sverige.

Kontakt

Chefkonsulent, Kasper Munk Rasmussen tlf. 61 96 39 80,
rasmussen@smvdanmark.dk.

SMVDanmark, maj 2022.

Bilag:

I Gentofte kommune er der færrest svært overvægtige

Kommune	Andel af befolkningen	Placering	Kommune	Andel af befolkningen	Placering
Gentofte	9%		1 Samsø	26%	98
Rudersdal	10%		2 Læsø	26%	97
Frederiksberg	10%		3 Guldborgsund	26%	96
Furesø	12%		4 Vesthimmerland	26%	95
København	12%		5 Faxe	26%	94
Dragør	12%		6 Norddjurs	26%	93
Aarhus	12%		7 Nordfyns	26%	92
Hørsholm	13%		8 Odsherred	26%	91
Lyngby-Taarbæk	13%		9 Jammerbugt	25%	90
Fredensborg	14%		10 Ishøj	25%	89

Figur 5

Kilde: Den Nationale Sundhedsprofil 2021

I ovenstående figur 3 ses top-10 og bund-10 i kommunerne ift. hvor stor en andel af borgerne i kommunerne, der er svært overvægtige. Mens Gentofte kommune har færrest overvægtige, så har Samsø kommune relativt flest i forhold til antallet af borgere i kommunen.

I Frederiksberg kommune er der færrest fysisk inaktive

Kommune	Andel af befolkningen	Placering	Kommune	Andel af befolkningen	Placering
Frederiksberg	49%		1 Ærø	67%	98
København	50%		2 Lemvig	67%	97
Gentofte	50%		3 Skive	66%	96
Furesø	51%		4 Billund	66%	95
Allerød	51%		5 Struer	65%	94
Hørsholm	52%		6 Langeland	65%	93
Lyngby-Taarbæk	52%		7 Samsø	65%	92
Solrød	52%		8 Norddjurs	65%	91
Dragør	53%		9 Lolland	65%	90
Rudersdal	53%		10 Hedensted	65%	89

Figur 6

Kilde: Den Nationale Sundhedsprofil 2021

I ovenstående figur 4 ses top-10 og bund-10 i kommunerne ift. hvor stor en andel af borgerne i kommunerne, der ikke lever op til WHO's anbefalinger til fysisk aktivitet. Det er hovedsageligt kommuner nær hovedstaden, hvor borgerne er mest aktive. I disse kommuner bor der også flere ressourcestærke borgere, hvilket ifølge Den Nationale Sundhedsprofil har betydning for borgernes sundhed.

Samlet oversigt over kommunerne

Kommune	Andel der ikke lever op til WHO's anbefalinger til minimumsaktivitet	Andel med svær overvægt
Albertslund	61%	23%
Allerød	51%	15%
Assens	62%	23%
Ballerup	57%	18%
Billund	66%	21%
Bornholm	58%	20%
Brøndby	63%	24%
Brønderslev	62%	23%
Dragør	53%	12%
Egedal	56%	18%
Esbjerg	59%	21%
Fanø	57%	19%
Favrskov	58%	19%
Faxe	61%	26%
Fredensborg	57%	14%
Fredericia	61%	20%
Frederiksberg	49%	10%
Frederikshavn	62%	24%
Frederikssund	58%	22%
Furesø	51%	12%
Faaborg-Midtfyn	63%	23%
Gentofte	50%	9%
Gladsaxe	57%	17%
Glostrup	62%	19%
Greve	57%	18%
Gribskov	62%	19%
Guldborgsund	62%	26%
Haderslev	62%	22%
Halsnæs	62%	24%
Hedensted	65%	23%
Helsingør	58%	17%
Herlev	59%	21%
Herning	62%	20%
Hillerød	57%	16%
Hjørring	61%	23%

Holbæk	58%	23%
Holstebro	63%	22%
Horsens	64%	19%
Hvidovre	60%	18%
Høje-Taastrup	62%	21%
Hørsholm	52%	13%
Ikast-Brande	60%	21%
Ishøj	64%	25%
Jammerbugt	63%	25%
Kalundborg	59%	25%
Kerteminde	59%	20%
Kolding	61%	19%
København	50%	12%
Køge	57%	18%
Langeland	65%	23%
Lejre	56%	19%
Lemvig	67%	22%
Lolland	65%	25%
Lyngby-Taarbæk	52%	13%
Læsø	62%	26%
Mariagerfjord	61%	24%
Middelfart	59%	21%
Morsø	63%	23%
Norddjurs	65%	26%
Nordfyns	63%	26%
Nyborg	62%	22%
Næstved	63%	25%
Odder	60%	18%
Odense	57%	16%
Odsherred	62%	26%
Randers	63%	20%
Rebild	60%	22%
Ringkøbing-Skjern	63%	20%
Ringsted	60%	23%
Roskilde	54%	15%
Rudersdal	53%	10%
Rødovre	60%	19%
Samsø	65%	26%
Silkeborg	59%	18%
Skanderborg	58%	17%
Skive	66%	24%
Slagelse	63%	24%
Solrød	52%	17%
Sorø	58%	19%
Stevns	60%	24%
Struer	65%	24%
Svendborg	60%	18%

Syddjurs	60%	22%
Sønderborg	63%	21%
Thisted	63%	22%
Tønder	61%	25%
Tårnby	57%	19%
Vallensbæk	59%	16%
Varde	62%	20%
Vejen	64%	24%
Vejle	59%	19%
Vesthimmerlands	62%	26%
Viborg	58%	22%
Vordingborg	59%	24%
Ærø	67%	22%
Aabenraa	61%	22%
Aalborg	58%	17%
Aarhus	54%	12%